

Rapport

Verplicht, bevoegd of gehouden aangifte te doen van een strafbaar feit?

Een onderzoek naar de handelwijze van het college van burgemeester en wethouders van Valkenswaard bij het doen van aangifte.

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over het college van burgemeester en wethouders van Valkenswaard gegrond.

Datum: 29 juni 2015

Rapportnummer: 2015/104

Samenvatting

Acht leden van de Vereniging Bewust Ongerust, inwoners van Valkenswaard, klagen er over dat het college van burgemeester en wethouders onzorgvuldig heeft gehandeld door de gemeenteraad terstond op de hoogte te brengen van de aangifte van een projectontwikkelaar en in navolging daarvan zelf ook aangifte te doen.

De verschillende gebeurtenissen in 2014 op een rij:

03 februari	Aangifte Lagis Bouw B.V. tegen (leden van) de Vereniging Bewust Ongerust
04 februari	Mededeling aan het college van burgemeester en wethouders dat aangifte is gedaan, met onder andere het verzoek om de gemeenteraad van het vorenstaande in kennis te stellen
05 februari	Opstellen ambtelijk advies over het – als gemeente – doen van aangifte. Tevens is de gemeenteraad geïnformeerd over de gedane aangifte en zijn afschriften toegestuurd van de brief van Lagis Bouw B.V., van het proces-verbaal van aangifte en van het gespreksverslag met de heer K.
06 februari	Overleg tussen gedeputeerde, twee provinciaal ambtenaren, projectontwikkelaar, wethouder, twee gemeenteambtenaren en twee leden van de Vereniging Bewust Ongerust.
11 februari	Telefonische mededeling van Eindhovens Dagblad aan de voorzitter van de vereniging dat Lagis Bouw B.V. aangifte heeft gedaan. Op dezelfde dag verklaart de heer K. tegenover de politie dat er geen sprake is van valsheid in geschrifte.
12 februari	Publicatie Eindhovens Dagblad over aangifte en de door de heer K. afgegeven verklaring.
18 februari	Collegebesluit, inzake het als gemeente doen van aangifte
19 februari	Ondertekening door de heer K. van een verklaring dat het rapport in overeenstemming met hem is opgesteld.
25 februari	Mededeling op online versie van Eindhovens Dagblad dat aangifte van Lagis Bouw B.V. is geseponeerd. Op dezelfde dag wordt de voorzitter van de vereniging telefonisch meegedeeld dat namens de gemeente aangifte is gedaan.
31 maart	Schriftelijke mededeling van de gemeente dat de voorzitter van de vereniging op de hoogte is gesteld van de door de gemeente gedane aangifte en dat de acht natuurlijke personen hiervan door de politie op de hoogte gesteld hadden moeten worden.
31 juli	Mededeling sepotbeslissing aan het privéadres van de ambtenaar.
16 september	Telefonische mededeling aan voorzitter vereniging dat aangifte is geseponeerd.

De beoordeling van de vraag of het college van burgemeester en wethouders op een juiste wijze uitvoering heeft gegeven aan zijn actieve informatieplicht is voorbehouden aan de gemeenteraad. De Nationale ombudsman stelt dat de raad daarbij niet alleen de inhoud en het tijdstip van de verstrekte informatie dient te beoordelen, maar ook de door

het college betrachte zorgvuldigheid. Onder zorgvuldigheid valt bijvoorbeeld het beginsel van 'hoor-en-wederhoor', het wegen van belangen en het informeren van betrokken partijen. Het college van burgemeester en wethouders kan niet gevolgd worden in zijn standpunt dat de gemeente, als overheid, gehouden was aangifte te doen. In het Wetboek van Strafrecht is daarvoor geen basis te vinden. Verder is de beslissing van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State niet (mede) gebaseerd op de betwiste vleermuizenrapportage en is op het moment dat het college aangifte deed in een openbare publicatie reeds melding gedaan van de verklaring van de heer K. dat er rond de vleermuizenrapportage geen sprake was van valsheid in geschrifte.

De Nationale ombudsman oordeelde dan ook dat de handelwijze van het college van burgemeester en wethouders niet in overeenstemming was met zijn verantwoordelijkheid voor zowel het algemeen belang als het individueel belang van de inwoners van Valkenswaard en derhalve heeft gehandeld in strijd met het vereiste van integriteit.

Wat is de klacht?

Op 17 december 2014 dient de heer B. te Valkenswaard, mede namens zeven andere inwoners van deze gemeente, een klacht in bij de Nationale ombudsman over het college van burgemeester en wethouders. Betrokkenen uiten hun ongenoegen over de handelwijze van het college bij de aangiften jegens hen wegens valsheid in geschrifte door projectontwikkelaar Lagis Bouw B.V. en door het college van burgemeester en wethouders.

Verzoeker klaagt er, mede namens zeven anderen, over dat het college van burgemeester en wethouders van Valkenswaard onzorgvuldig heeft gehandeld bij de beslissing om de gemeenteraad van Valkenswaard op de hoogte te brengen van de aangifte van een projectontwikkelaar en om in navolging daarvan zelf ook aangifte te doen wegens valsheid in geschrifte.

Wat ging er aan de klacht vooraf?

Sedert 2008 zijn verzoekers tegen de voorgenomen realisatie van het plan Dommelkwartier te Valkenswaard. Dit plan behelst de bouw van 206 woningen. Verzoekers hebben daartoe de Vereniging Bewust Ongerust opgericht. Op 16 oktober 2013 doet de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak (201303753/1/R6) in het geding tussen onder andere deze vereniging en de gemeente. De Afdeling verklaart de beroepen van, onder andere, de Vereniging Bewust Ongerust gegrond en vernietigt het besluit van de raad van de gemeente Valkenswaard tot vaststelling van het bestemmingsplan en de exploitatieplannen voor twee deelgebieden.

In zijn uitspraak gaat de Afdeling onder andere in op het betoog van de Vereniging Bewust Ongerust dat het uitgevoerde vleermuisonderzoek verouderd is en onvolledig. In opdracht van de vereniging heeft de heer K. een nadere rapportage opgesteld. De

Afdeling stelt dat het betoog op dit onderdeel faalt. Zij ziet geen aanleiding voor het oordeel dat het vleermuisonderzoek onzorgvuldig is verricht of anderszins gebrekkig is.

Wat doet de projectontwikkelaar?

Op 15 januari 2014 vindt er een gesprek plaats tussen de heer A., eigenaar van Lagis Bouw B.V., en de heer K. met als doel elkaar beter te leren kennen en de expertise van de heer K. beter te kunnen gebruiken. In het gespreksverslag staat onder andere:

"Om een valse start te voorkomen stellen partijen vast dat het rapport 'Verslaglegging vleermuisonderzoek' (...) hetgeen door Bewust Ongerust tijdens de RvS-procedure is ingebracht geen weergave is van de bevindingen van de heer (K. ; N.o.) in dit dossier. Zoals de heer (K.; N.o.) aangegeven heeft, is het rapport niet door hem opgesteld, c.q. nagelezen en ook niet ter goedkeuring ondertekend. Bewust Ongerust heeft obv mondelinge aanbevelingen van de heer (K.; N.o.) een eigen rapport geschreven met eigen conclusies."

Op 3 februari 2014 doet de heer A., namens Lagis Bouw B.V., aangifte van valsheid in bijzondere geschriften, omdat het door de vereniging bij de Raad van State ingebracht rapport niet door de heer K. zou zijn opgesteld, nagelezen en voor goedkeuring ondertekend.

De volgende dag, 4 februari 2014, schrijft Lagis Bouw B.V. aan het college van burgemeester en wethouders dat aangifte is gedaan tegen de Vereniging Bewust Ongerust en acht personen en dat de geleden schade zal worden verhaald. Het college wordt gevraagd een opgaf te doen van de totale directe kosten die de gemeente heeft gemaakt voor het weerleggen van het rapport. Deze kosten zullen onderdeel uitmaken van het schadeverhaal van de BV. wijst men het college er op dat ook het college als belanghebbende de mogelijkheid heeft haar deel in de kosten te verhalen. Het college wordt verzocht de gemeenteraad van het vorenstaande in kennis te stellen.

Op 12 februari 2014 wendt de advocaat van Lagis Bouw B.V. zich tot de Vereniging Bewust Ongerust, alsmede tot de acht natuurlijke personen tegen wie aangifte is gedaan. Opgemerkt wordt dat, zodra de exacte omvang van de schade vaststaat, deze zal worden verhaald. Een ieder zal hoofdelijk en voor het geheel worden aangesproken.

Wat doet de gemeente?

Op 5 februari 2014, de dag nadat de projectontwikkelaar zijn brief aan het college stuurt, wordt intern ambtelijk advies uitgebracht over het wel of niet doen van aangifte tegen de Vereniging Bewust ongerust in verband met valsheid in geschrifte. In dit advies staat:

"Ik zou adviseren om aangifte bij de politie te doen. (De projectontwikkelaar: N.o.) heeft aangifte gedaan en zij hebben ons daarbij voorzien van de nodige informatie (pv van aangifte). Uit deze informatie kunnen wij afleiden dat er (vrijwel zeker) sprake is van valsheid in geschrifte door een vleermuisrapport te vervalsen.

De vermeende opsteller van dit rapport zegt van niets te weten. Nu de feiten zo liggen, kan de gemeente niks anders doen dan ook aangifte te doen. Hoe gevoelig dit misschien ook ligt. Als er sprake is van strafbare feiten, moet de gemeente hier iets mee. (...)

Wanneer er inderdaad door de gemeente aangifte wordt gedaan, vind ik het wel zo goed om Bewust Ongerust hiervan in kennis te stellen."

Op 5 februari 2014 wordt ook de gemeenteraad op de hoogte gebracht. Daarbij wordt een kopie van het proces verbaal van de aangifte, van de brief van Lagis Bouw B.V. aan het college en van het gespreksverslag met de heer K. op 15 januari 2014 meegestuurd.

Op 18 februari 2014 besluit het college van burgemeester en wethouders, behoudens één wethouder die zich van besluitvorming, heeft onthouden aangifte te doen wegens:

- morele overwegingen (voorbeeldrol van de overheid)
- het feit dat de gemeente partij is die is benadeeld en
- het bepaalde in het Wetboek van Strafvordering.

Wat doen verzoekers?

De advocaat van verzoekers wendt zich op 21 februari 2014 tot de advocaat van Lagis Bouw B.V. met de mededeling dat er geen sprake is geweest van onrechtmatigheid, omdat de inhoud van het 'vleermuizenrapport' wel degelijk tot stand is gekomen in overeenstemming met, en met kennis van de heer K. en in zijn opdracht van een handtekening is voorzien. Hij overlegt daarbij een ondertekende verklaring van de heer K. van 19 februari 2014 waarin deze opmerkt dat de inhoud van het rapport overeenkomt met zijn bevindingen en dat met zijn instemming zijn handtekening is ingescand en door de Vereniging Bewust Ongerust onder het rapport is geplaatst.

Wat was de oorspronkelijke klacht?

Op 8 oktober 2014 wenden verzoekers zich tot het college van burgemeester en wethouders en uiten zij hun ongenoegen over de handelwijze van de gemeente bij de aangiften van zowel de projectontwikkelaar als de gemeente zelf. Opgemerkt wordt dat het bij het college bekend is dat er geen sprake was van enig strafbaar feit en beide aangiften inmiddels door het Openbaar Ministerie zijn geseponeerd.

In hun chronologische weergave van de gebeurtenissen schrijven verzoekers onder andere dat er op 6 februari 2014, op verzoek van de gedeputeerde van de provincie Noord-Brabant, een overleg plaatsvond tussen de gedeputeerde, twee provinciaal ambtenaren, de projectontwikkelaar, een wethouder, twee gemeenteamttenaren en twee leden van de Vereniging Bewust Ongerust. Doel van het overleg was om te komen tot een open, transparante dialoog over het plan Dommelkwartier. Dit overleg vond plaats zeer kort na de aangifte van Lagis Bouw B.V., de brief daarover aan het college en het opstellen van het ambtelijk advies.

Het stoort verzoekers dat hier door de aanwezigen nimmer over is gerept.

Tevens schrijven verzoekers dat zij op 11 februari 2014 telefonisch van het Eindhovens Dagblad vernamen dat er aangifte was gedaan. De projectontwikkelaar had dat diezelfde dag via een persbericht medegedeeld. Tot die tijd hadden zij van niemand officieel iets vernomen, terwijl het in het dorp gonsde van de geruchten.

Op dezelfde dag wordt de heer K. gehoord door de politie en verklaart hij expliciet dat de inhoud van het aan de Raad van State overgelegde rapport klopt en er geen sprake is van valsheid in geschrifte.

Op 25 februari 2014 meldt de online versie van het Eindhovens Dagblad dat de aangifte van Lagis Bouw B.V. door het Openbaar Ministerie is geseponeerd. Op dezelfde dag, om 17.00 uur, meldt een medewerker van de gemeente Valkenswaard telefonisch dat in navolging van de aangifte van Lagis Bouw B.V. aangifte is gedaan door de gemeente en dat de gemeente stelt eveneens schade te hebben geleden door het weerleggen van het rapport van de heer K.

Nadat een van de verzoekers de burgemeester om duidelijkheid had gevraagd, omdat hij had vernomen dat er aangifte tegen hem was gedaan terwijl hij op geen enkele wijze daarover was geïnformeerd, kreeg hij op 31 maart 2014 het antwoord dat de voorzitter van de Vereniging Bewust Ongerust telefonisch in kennis was gesteld en dat de overige personen tegen wie aangifte was gedaan door de politie op de hoogte hadden moeten worden gesteld.

Op 31 juli 2014 is door het Openbaar Ministerie een sepotbeslissing verstuurd naar het privéadres van de ambtenaar die de aangifte namens de gemeente Valkenswaard heeft gedaan. Op 16 september 2014, ruim anderhalve maand later, deelt de gemeente wederom alleen de voorzitter van de vereniging telefonisch mee dat het Openbaar Ministerie de aangifte heeft geseponeerd. Dit wordt dezelfde dag in een mail bevestigd.

Onder verwijzing naar het vorenstaande vragen verzoekers het college onder andere: waarom van de aangifte door Lagis Bouw B.V. melding is gedaan aan alle raadsleden, aangezien het een privaatrechtelijke aangelegenheid betrof; waarom niet tijdens het overleg met de provincie de vertegenwoordigers van de Vereniging Bewust Ongerust op de hoogte zijn gebracht van de aangifte; waarom de gemeente op 25 februari 2014 aangifte doet terwijl, zoals ook bleek uit het artikel in het Eindhovens Dagblad van 12 februari 2014, uit verklaringen door de heer K. afgelegd bij de politie te Valkenswaard duidelijk was geworden dat er geen sprake was van valsheid in geschrifte en dat de inhoud van het vleermuizenrapport in overeenstemming met zijn bevindingen was.

Welke reactie komt er op de klacht?

Op 2 december 2014 schrijft het college van burgemeester en wethouders onder meer:

“1. De reden waarom het college de raadsleden op de hoogte heeft gesteld van de aangifte, ligt in de inlichtingenplicht van ons college richting de raad. Of het nu gaat om privaatrechtelijke, strafrechtelijke of bestuursrechtelijke kwesties, het is belangrijk om de raad op te hoogte te brengen van belangrijke ontwikkelingen. Zeker in dossiers waarbij de raad nauw betrokken is, zoals het geval is bij het dossier Dommelkwartier, is het belangrijk de raad over belangrijke zaken te informeren. Een eventuele relatie tussen de projectontwikkelaar en een politieke partij is hierbij niet relevant.

De stukken zijn getoetst aan de Wet openbaarheid van bestuur, maar er is door ons geen geheimhouding opgelegd. Wel zijn de raadsleden uitdrukkelijk gewezen op het vertrouwelijke karakter van deze stukken. In dit verband is verwezen naar artikel 2:5 van de Algemene wet bestuursrecht. Hierin is bepaald, dat een ieder die betrokken is bij de uitvoering van de taak van een bestuursorgaan en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, verplicht is tot geheimhouding van die gegevens.

2. Aan het besluit tot het doen van aangifte ligt een zorgvuldige afweging ten grondslag. Het college is niet over één nacht ijs gegaan. Het college had een redelijk vermoeden van een gepleegd strafbaar feit en heeft in deze naar eer en geweten gehandeld.

3. Er heeft een zorgvuldige afweging plaatsgevonden. De redenen waarom het college aangifte heeft gedaan, zijn de volgende: morele/principiële overwegingen (voorbeeldrol van de overheid), de gemeente is als partij in de procedure bij de Raad van State benadeeld en tot slot het Wetboek van Strafvordering (artikel 162) dat een aangifteplicht voor het college in het leven roept.

4. De redenen waarom het college heeft besloten aangifte te doen, is hierboven genoemd. De beschuldiging dat de hele gang van zaken een poging was inwoners te beschadigen en te intimideren, is daarmee vanzelfsprekend ontkracht en niet aan de orde. De werkelijkheid is soms anders dan deze ervaren wordt. Dat is te begrijpen.

5. Dat de aangifte uiteindelijk door het Openbaar Ministerie (OM) is geseponeerd, doet niets af aan het feit dat het college in deze kwestie naar eer en geweten hebben gehandeld. Het college heeft plichten en rechten. Net als u maakt het college naar eer en geweten hier gebruik van. Dat de aangifte geseponeerd is, doet recht.”

Wat was de aanleiding voor de klacht bij de Nationale ombudsman?

Na ontvangst van de brief van het college hebben verzoekers, op hun verzoek, een gesprek gehad met de gemeente, vertegenwoordigd door de locoburgemeester. Verzoekers geven aan dat het een scherp en emotioneel gesprek was, waarbij sommigen aangaven erg ontdaan te zijn geweest door de hele gebeurtenis en vooral door de brief van de advocaat van Lagis Bouw B.V. van 12 februari 2014.

In reactie hierop zou door de locoburgemeester zijn aangegeven dat hij alle emoties goed begreep, maar dat het college een zorgvuldige afweging had gemaakt en geen excuses kon aanbieden namens de gemeente aan verzoekers. Omdat in de reactie herhaaldelijk gesproken wordt over een 'zorgvuldige afweging', stellen verzoekers tijdens het gesprek aanvullende vragen om meer duidelijkheid te krijgen. De locoburgemeester gaf in reactie hierop aan dat de aangifte niet was gebaseerd op de brief van Lagis Bouw B.V., maar dat een zorgvuldige afweging had plaatsgehad. Uit de ambtelijke beantwoording, van 16 januari 2015, maken verzoekers echter op dat de gemeente geen contact heeft gehad met de heer K. en dat de informatie van Lagis Bouw B.V. over hun aangifte voor het college blijkbaar voldoende was om in de besluitvorming mee te nemen.

Verzoekers achten de reactie van het college onbevredigend.

Zij stellen dat de gemeente rumoer veroorzaakt en onzorgvuldig handelt jegens hen door de brief van Lagis Bouw B.V. direct door te geleiden naar de gemeenteraad, maar daarover niet te communiceren met betrokkenen zelf. Daarnaast had de gemeente op basis van publicaties in het Eindhovens Dagblad van 12 februari 2014 - over de door de heer K. tegenover de politie afgelegde verklaring - en van 26 februari 2014 - over de sepotbeslissing van het Openbaar Ministerie - na moeten gaan of het doen van aangifte aan de orde mocht of had kunnen zijn.

Verzoekers stellen zich op het standpunt dat het college veel te snel, met als argument de vermeende belangrijkheid, de raad heeft geïnformeerd over de aangifte door Lagis Bouw B.V. en heeft nagelaten eerst de relevante feiten te onderzoeken. Bovendien vinden zij het onbegrijpelijk dat het college vervolgens heeft nagelaten de raad uit eigen beweging te informeren over de claims die door de projectontwikkelaar zijn ingediend.

Over de afweging van het college om aangifte te doen, merken ze op dat onduidelijk blijft welke morele en/of principiële overwegingen aan die beslissing ten grondslag hebben gelegen. Ook achten zij de verwijzing naar het bepaalde in artikel 162 van het Wetboek van Strafvordering niet van toepassing, omdat er door Lagis Bouw B.V. al aangifte was gedaan en het Openbaar Ministerie derhalve al op de hoogte was.

Verzoekers stellen dat het college zorgvuldig tegenover zijn inwoners had moeten handelen en zouden graag zien dat het college alsnog zijn excuses tegenover hen maakt en hen in het openbaar rehabiliteert.

Daarnaast zouden zij graag zien dat het college de door hen gemaakte kosten voor juridische bijstand ter grootte van bijna € 1.000 alsnog vergoedt.

Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?

Het vereiste van integriteit houdt in dat de overheid integer handelt en een bevoegdheid alleen gebruikt voor het doel waarvoor deze is gegeven.

Dit betekent dat een overheidsinstantie bij de uitoefening van haar werkzaamheden handelt met inachtneming van haar verantwoordelijkheid voor zowel het algemeen belang als het individuele belang van haar inwoners en bereid is om daarover rekenschap af te leggen

Over de beslissing van het college om de gemeenteraad op de hoogte te brengen

De actieve informatieplicht van het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester tegenover de raad is opgenomen in de artikelen 169 en 180 van de Gemeentewet. De actieve informatieplicht dient er toe dat de raad zijn kader stellende en controlerende rol waar kan maken. Het college en de burgemeester moeten alle informatie verschaffen die de raad voor de uitoefening van zijn taken nodig heeft. Zij moeten openheid van zaken geven, zodat de raad zijn werk goed kan doen.

Dit betekent dat het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester de afweging moeten maken wat voor de raad noodzakelijke informatie is. De beoordeling van de vraag of het college en de burgemeester op een juiste, of toereikende wijze uitvoering heeft gegeven aan deze actieve informatieplicht is voorbehouden aan de raad, aangezien het aan de raad is om te beoordelen of de verstrekte informatie – en de wijze of het tijdstip waarop deze is verstrekt – noodzakelijk of onmisbaar was om zijn werkzaamheden als raad uit te kunnen voeren. De raad beoordeelt in dat kader de inhoud en het tijdstip van de verstrekte informatie en de door het college betrachtte zorgvuldigheid. Onder zorgvuldigheid valt bijvoorbeeld het beginsel van 'hoor-en-wederhoor', het wegen van belangen en het informeren van betrokken partijen.

De Nationale ombudsman onthoudt zich dus van een oordeel over de vraag of het college van burgemeester en wethouders behoorlijk heeft gehandeld door de raad binnen een dag na kennisname te informeren over de door Lagis Bouw B.V. gedane aangifte. Het is de ombudsman niet gebleken dat het college de raad met dezelfde voortvarendheid heeft geïnformeerd over de beslissing van het college om zelf ook aangifte te doen of over de sepotbeslissingen van het Openbaar Ministerie.

Over de beslissing van het college om zelf ook aangifte te doen.

Verzoekers verwijten het college van burgemeester en wethouders niet zorgvuldig te hebben gehandeld door hen niet eerder, bijvoorbeeld op 6 februari 2014 ten tijde van het overleg op het provinciehuis of gelijktijdig met de informatieverstrekking aan de raad, te informeren over de van Lagis Bouw B.V. ontvangen brief waarin melding is gemaakt van de gedane aangifte.

Ook verwijten zij het college niet zorgvuldig te hebben gehandeld door, uitsluitend op basis van informatie van Lagis Bouw B.V., eveneens aangifte te doen.

Het college van burgemeester en wethouders stelt dat er een zorgvuldige afweging heeft plaatsgevonden en uiteindelijk is besloten om aangifte te doen, vanwege:

morele en principiële overwegingen en met name de voorbeeldrol van de overheid;
het feit dat de gemeente als partij in de procedure bij de Raad van State is benadeeld en de aangifteplicht ingevolge artikel 162 van het Wetboek van Strafvordering.

In haar standpunt kan het college van burgemeester en wethouders niet worden gevolgd.

Artikel 162 van het Wetboek van Strafvordering verplicht openbare colleges en ambtenaren die in de uitoefening van hun werkzaamheden kennis krijgen van een misdrijf daarvan onverwijld aangifte te doen, indien het misdrijf:

een ambtsmisdrijf is;

is begaan door een ambtenaar die daarbij een bijzondere ambtsplicht heeft geschonden of daarbij gebruik heeft gemaakt van macht, gelegenheid of middel hem door zijn ambt geschonken, dan wel

indien daardoor inbreuk op of onrechtmatig gebruik wordt gemaakt van een regeling waarvan de uitvoering of de zorg voor de naleving aan hen is opgedragen.

Valsheid in geschriften, opgenomen in artikel 225 van het Wetboek van Strafrecht is echter geen misdrijf, zoals hiervoor bedoeld.

Op grond van artikel 160 van het Wetboek van Strafvordering is een ieder die kennis draagt van een der misdrijven omschreven in de artikelen 92-110 van het Wetboek van Strafrecht, voor zover daardoor levensgevaar is veroorzaakt, of in de artikelen 287 tot en met 294 en 296 van dat wetboek verplicht daarvan onverwijld aangifte te doen.

Valsheid in geschriften, opgenomen in artikel 225 van het Wetboek van Strafrecht is echter ook geen misdrijf, zoals hiervoor bedoeld.

Het college was derhalve niet verplicht om aangifte te doen.

Het college overweegt bij de aangifte dat de gemeente als partij in de procedure bij de Raad van State is benadeeld. De Vereniging Bewust Ongerust heeft tijdens de procedure bij de Afdeling Bestuursrechtspraak het rapport van de heer K. ingebracht. In zijn uitspraak (201303753/1/R6) gaat de Afdeling onder andere in op het betoog van de vereniging dat het uitgevoerde vleermuisonderzoek verouderd is en onvolledig. De Afdeling stelt echter dat het betoog op dit onderdeel faalt en zij geen aanleiding ziet voor het oordeel dat het onderzoek onzorgvuldig is verricht of anderszins gebrekkig is.

Uit de uitspraak van de Afdeling blijkt dat de uiteindelijke beslissing tot vernietiging van het besluit van de gemeente niet (mede) is gebaseerd op het vleermuisonderzoek. Gelet hierop valt niet in te zien dat de gemeente door het door de vereniging ingebrachte onderzoek van de heer K. zou zijn benadeeld.

Ten slotte verwijst het college voor zijn morele en principiële overwegingen om aangifte te doen met name naar de voorbeeldrol van de overheid. Op zich is die verwijzing terecht, maar van de overheid wordt bij de uitoefening van haar werkzaamheden tevens verwacht dat zij handelt met inachtneming van haar verantwoordelijkheid voor zowel het algemeen belang als het individuele belang van haar inwoners.

Op 18 februari 2014 besloot het college van burgemeester en wethouders aangifte te doen. Op dat moment was reeds in een openbare publicatie van het Eindhovens Dagblad melding gemaakt van de mededeling van de heer K. tegenover de politie dat er helemaal geen sprake was van valsheid in geschrifte. Dat gegeven had voor het college aanleiding moeten zijn contact op te nemen bij de heer K. zelf. Door dit niet te doen en de beslissing om aangifte te doen uitsluitend te baseren op de informatie van Lagis Bouw B.V. heeft het college in onvoldoende mate het individuele belang van haar inwoners in acht genomen en gehandeld in strijd met het integriteitsvereiste. De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Ten overvloede merkt de Nationale ombudsman het volgende op.

Verzoekers zouden graag zien dat het college alsnog zijn excuses tegenover hen maakt en hen in het openbaar rehabiliteert.

Daarnaast zouden zij graag zien dat het college de door hen gemaakte kosten voor juridische bijstand ter grootte van bijna € 1.000 alsnog vergoedt.

Wat dit laatste betreft merkt de Nationale ombudsman op dat hij de gemeente niet kan dwingen tot het betalen van een bedrag ter vergoeding van juridische bijstand.

In hun wens tot openbare rehabilitatie kunnen verzoekers worden gevolgd. Het is begrijpelijk dat de aangiften en de daaraan door zowel Lagis Bouw B.V. als de gemeente gestelde claim tot schadevergoeding voor hen zeer ingrijpend zijn geweest en binnen de gemeente oorzaak is geweest van spanningen. Van de overheid wordt bij de uitoefening van haar werkzaamheden niet alleen verwacht dat zij handelt met inachtneming van haar verantwoordelijkheid, maar tevens dat zij bereid is om daarover rekenschap af te leggen.

Conclusie

Wat betreft het klachtonderdeel dat het college van burgemeester en wethouders de gemeenteraad heeft geïnformeerd, onthoudt de Nationale ombudsman zich van een oordeel.

De klacht over de beslissing van het college van burgemeester en wethouders om eveneens aangifte te doen is gegrond, wegens schending van het integriteitsvereiste.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

Relevante literatuur en wet- en regelgeving

Wetboek van Strafvordering

Artikel 160, eerste lid

"Ieder die kennis draagt van een der misdrijven omschreven in de artikelen 92-110 van het Wetboek van Strafrecht, in Titel VII van het Tweede Boek van dat Wetboek, voor zover daardoor levensgevaar is veroorzaakt, of in de artikelen 287 tot en met 294 en 296 van dat wetboek, van mensenroof of van verkrachting, is verplicht daarvan onverwijld aangifte te doen bij een opsporingsambtenaar."

Artikel 161

"Ieder die kennis draagt van een begaan strafbaar feit is bevoegd daarvan aangifte of klacht te doen."

Artikel 162, eerste lid

"Openbare colleges en ambtenaren die in de uitoefening van hun bediening kennis krijgen van een misdrijf met de opsporing waarvan zij niet zijn belast, zijn verplicht daarvan onverwijld aangifte te doen, met afgifte van de tot de zaak betrekkelijke stukken, aan de officier van justitie of aan een van zijn hulpofficieren,

- a. indien het misdrijf is een ambtsmisdrijf als bedoeld in titel XXVIII van het Tweede Boek van het Wetboek van Strafrecht, dan wel
- b. indien het misdrijf is begaan door een ambtenaar die daarbij een bijzondere ambtsplicht heeft geschonden of daarbij gebruik heeft gemaakt van macht, gelegenheid of middel hem door zijn ambt geschonken, dan wel
- c. indien door het misdrijf inbreuk op of onrechtmatig gebruik wordt gemaakt van een regeling waarvan de uitvoering of de zorg voor de naleving aan hen is opgedragen."

Wetboek van Strafrecht

Artikel 225

"1. Hij die een geschrift dat bestemd is om tot bewijs van enig feit te dienen, valselijk opmaakt of vervalst, met het oogmerk om het als echt en onvervalst te gebruiken of door anderen te doen gebruiken, wordt als schuldig aan valsheid in geschrift gestraft, met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vijfde categorie.

2. Met dezelfde straf wordt gestraft hij die opzettelijk gebruik maakt van het valse of vervalste geschrift als ware het echt en onvervalst dan wel opzettelijk zodanig geschrift aflevert of voorhanden heeft, terwijl hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat dit geschrift bestemd is voor zodanig gebruik.

3. Indien een feit, omschreven in het eerste of tweede lid, wordt gepleegd met het oogmerk om een terroristisch misdrijf voor te bereiden of gemakkelijk te maken, wordt de op het feit gestelde gevangenisstraf met een derde verhoogd."